יוזמות אברהם
مبادرات ابراهيم
ABRAHAM INITIATIVES

המלצות להתנהלות למניעת התלקחות בערים מעורבות סביב תהלוכות בעלות אופי דתי ו/או לאומי

רקע

מזה שנים שמתקיימות במועדים מסוימים תהלוכות בעלות אופי לאומי, אשר הבולטות מביניהן הן "צעדות דגלים" לסוגיהן, בהן הצועדים מניפים דגלים (דגלי ישראל / פלסטין).

דוגמא לתהלוכות כאלה היא צעדות דגלים הנערכות במהלך חג החנוכה בערים מעורבות.

בחלק מהמקרים, תהלוכות חנוכה אלה מלוות, נוסף לדגלים, גם בלפידים ובקריאות מאיימות, ולעתים התהלוכות עוברות בשכונות מעורבות שבהן מתגוררים תושבים יהודים וערבים, כאשר אמירות אלימות או מאיימות מופנות באופן ברור לתושבים הערבים.

תהלוכות כאלה, בשילוב מוטיבים של אש וקריאות גזעניות, הינן בעלות פוטנציאל להוביל להתלקחות ולפגיעה ביחסים בין תושבי הערים, יהודים וערבים.

במציאות הנוכחית, שבה צעדות ותהלוכות כאלה עלולות להוות מגבר למתחים בין-קהילתיים, אין כל תועלת בעצימת עיניים ובתקווה נאיבית שאלה יעברו בשלום מאליהן, מבלי שיינקטו פעולות למיזעור הסיכונים.

מסמך קצר זה נועד להציע עקרונות פעולה למניעת התלקחות מעין זו סביב תהלוכות כאלה מתוך חשיבה על טובתם וביטחונם של תושבי הערים המעורבות.

ההמלצות הכלולות במסמך זה מסתמכות במידת מה גם על המלצות 'ועדת המצעדים' (Parades Commission) של צפון אירלנד אשר בה, המצעדים היו לאורך השנים "טריגר" לאלימות בין מגזרית. ועדת המצעדים היא גוף ממשלתי שיוסד כחלק מהסכם "יום שישי הטוב" שנחתם ב-1998 ומטרתה לוודא שמצעדים ייערכו באופן מתואם ויעברו בשלום[1].

למי מיועדות ההמלצות?

ההמלצות מיועדות בראש ובראשונה להנהגות העיריות המעורבות (ראשי רשויות ומנכ"לים) ולמפקדי תחנות המשטרה בערים אלו — אשר עליהם מוטלת האחריות למנוע חיכוכים, בעיקר בזמנים של מתיחות.

בנוסף הן מופנות גם ליוזמי ומארגני התהלוכות שגם מהם מצופה לנהוג באחריות ותוך הבנה שלצד חופש הביטוי והזכות להתכנס, לצעוד ולציין מועדים שונים באמצעות תהלוכה, יש לוודא שזכויות אלו אינן מביאות להסלמת של מתחים שקיימים ממילא בערים המעורבות. הדבר נכון שבעתיים במקרים שבהם מארגני התהלוכות הם ארגונים החיצוניים לערים אשר עלולים לעורר מתיחות מבלי שהם סובלים ממנה או בעלי האפשרות לתקן את המצב לאחר מכן, וכן ארגונים שנקטו בעבר בצעדים שכוונו להסתה כלפי האוכלוסייה האחרת.

---

1. נדגיש שמסמך זה מתייחס לתהלוכות באופן ספציפי ולא להפגנות שבהן מניפים דגלים, שהן אירועים בעלי מאפיינים אחרים וההיערכות הנדרשת אליהן מעט שונה.

המלצה על עקרונות פעולה
סביב צעדות / תהלוכות בעלות אופי דתי ו/או לאומי

במקרים שבהם ידוע על קיום תהלוכה בעלת אופי דתי ו/או לאומי מוטלת אחריות על כלל המעורבים (מארגני הצעדה, הרשויות המקומיות שבתחומן נערכת התהלוכה ומשטרת ישראל) לפעול באופן שיפחית את הסיכון לחיכוכים.

הדבר נכון במיוחד כאשר התהלוכה מאורגנת על-ידי מפלגות או גורמים בעלי זיקה מפלגתית, בין ארציים או עירוניים. מגורמים אלה מצופה להפגין מנהיגות ולעודד פתרון של מחלוקות וסכסוכים סביב תהלוכות בדרכים של דיאלוג וביסוס הבנות.

בתוך כך, כאשר נקבעת תהלוכה כזו בעיר מעורבת, יש לכנס את הגורמים הרלוונטיים מטעם מארגני התהלוכה, העירייה והמשטרה ולגבש הסכמות שיבטיחו שהתהלוכה לא תייצר חיכוכים בכוונה תחילה. הסכמות אלה צריכות לכלול, בין היתר, את הנושאים הבאים:

- איסור על התהלוכה לעבור בשכונות מעורבות וכן בשכונות ערביות (במקרה של תהלוכות דגלים יהודיות) או בשכונות יהודיות (במקרה של תהלוכות דגלים פלסטיניות).
- איסור על קריאות / שירים מסיתים, מבזים או מאיימים כנגד האוכלוסייה האחרת.
- איסור על נשיאת נפצים, זיקוקים וחזיזים. במקרה של חפצים שהינם בעלי ערך סימבולי / תרבותי (כגון לפידים בחנוכה), יש לקבל החלטה ביתר רגישות אשר לוקחת בחשבון את הצועדים וצרכיהם מחד, אך גם את התושבים האחרים וצרכיהם.

על ההסכמות שהושגו, כמו גם המגבלות על התהלוכה, להיות מתוקשרים ושקופים בפני הציבור הרחב כדי למנוע התנהגות שאינה תואמת הסכמות אלה.

במקרים שבהם ידוע על התנגדות או חשש של קבוצות מקרב תושבי העיר בנוגע לתהלוכה, על העירייה לקיים פגישה עם נציגים של קבוצות אלה ולחשוב על מענים להתמודדות עם החששות שהועלו.

על מארגני התהלוכה לתקשר את מטרותיה לציבור באופן שיבהיר כי אינה מיועדת לקידום מטרות של הסתה או איום כלפי האוכלוסייה האחרת.

כשם ששמורה לצועדים הזכות להתכנס ולצעוד, כך שמורה הזכות לקבוצות אחרות למחות כנגד הצעדה כאשר הן מתנגדות למסרי התהלוכה. מחאה כזו, בדומה לתהלוכה שכלפיה היא מוחה, צריכה להתבצע על פי חוק וללא נקיטת אלימות מכל סוג שהוא. ככל שידוע על קבוצות שמבקשות למחות כנגד התהלוכה — על המשטרה והעירייה לקיים מפגש עם נציגי קבוצות אלה ולהבהיר מהם הכללים לקיום מחאה כזו.

ABRAHAM INITIATIVES
יוזמות אברהם
مبادرات ابراهيم

ديسمبر 2022

توصيات من أجل منع التوترات في المدن المختلطة في المسيرات ذات الطابع الديني و\أو القومي

خلفية

منذ سنوات تقام في تواريخ معينة مسيرات ذات طابع قومي، من أبرزها "مسيرات الأعلام" التي يرفع المتظاهرون فيها الأعلام (أعلام إسرائيل / فلسطين).

مثال على هذه المسيرات هي مسيرات الأعلام التي تقام خلال عيد الأنوار اليهودي (حانوكا) في المدن المختلطة.

في بعض الحالات، ترافق هذه المسيرات، بالإضافة إلى الأعلام، مشاعل وهتافات تهديدية، وأحيانًا تمر المسيرات عبر أحياء مختلطة يعيش فيها سكان يهود وعرب، حيث تكون التصريحات العنيفة أو التهديدية موجهة بشكل واضح إلى السكان العرب.

إن مثل هذه المسيرات، والتي يتم فيها دمج الهتافات العنصرية، يمكن أن تؤدي إلى التوترات وتدمير العلاقات بين سكان المدنيهوداً وعرباً.

في الواقع الحالي، قد تكون هذه المسيرات والمواكب عاملاً مساعداً للتوترات بين المجتمعات، فلا فائدة من إغماض أعيننا والأمل بسذاجة أن تمر هذه المسيرات بسلام من تلقاء نفسها، دون اتخاذ إجراءات لتقليل المخاطر.

تهدف هذه الورقة\المذكرة القصيرة إلى اقتراح مبادئ العمل لمنع هذا النوع من التوترات في مثل هذه المسيرات، والتفكير في مصلحة وسلامة سكان المدن المختلطة.

تعتمد التوصيات الواردة في هذه الورقة\المذكرة أيضًا إلى حد ما على توصيات "لجنة المسيرات" (Parades Commission) في أيرلندا الشمالية، والتي كانت المسيرات، على مر السنين، "حافزًا" للعنف بين الطوائف.

لجنة المسيرات هي هيئة حكومية تم إنشاؤها كجزء من اتفاقية "الجمعة العظيمة" الموقعة في عام 1998 والغرض منها هو ضمان إقامة المسيرات بطريقة منسقة وتمريرها بسلام[1].

لمن مخصصة هذه التوصيات؟

التوصيات موجهة أولاً وقبل كل شيء إلى قيادات البلديات المختلطة (رؤساء البلديات والمدراء التنفيذيين) وقادة مراكز الشرطة في هذه المدن - المسؤولين عن منع الاحتكاكات، خاصة في أوقات التوتر.

بالإضافة إلى ذلك، يتم توجيهها أيضًا إلى المبادرين ومنظمي المسيرات، الذين يُتوقع منهم أيضًا التصرف بمسؤولية وفهم أنه إلى جانب حرية التعبير والحق في التجمع والمسيرات والاحتفال بمواعيد مختلفة من خلال مسيرة، يجب ضمان ذلك أن هذه الحقوق لا تؤدي إلى تصعيد التوترات الموجودة أصلاً في المدن المختلطة. ويكون هذا الأمر مضاعف أكثر في الحالات التي يكون فيها منظمو المسيرات مؤسسات من خارج المدن التي تثير التوتر دون المعاناة من هذه التوترات، أو حتى ليس لديهم إمكانية لتصحيح الوضع بعد ذلك، وكذلك منظمات التي اتخذت في الماضي خطوات تهدف إلى إثارة التوتر والتحريض ضد المجتمع الآخر.

---

1. نؤكد أن هذه الورقة \ المذكرة تشير على وجه التحديد إلى المسيرات وليس إلى المظاهرات التي يتم فيها التلويح بالأعلام، وهي أحداث لها خصائص أخرى التحضير المطلوب لها مختلف قليلاً.

توصية بشأن مبادئ العمل حول المسيرات / المواكب ذات الطابع الديني و / أو القومي

✚ في الحالات التي يُعرف فيها عن حدوث مسيرة ذات طابع دينية و/ أو قومي، فإن المسؤولية تقع على عاتق جميع المشاركين (منظمو المسيرة، والسلطات المحلية التي تُقام المسيرة ضمن مسطح نفوذها، وشرطة إسرائيل) على التصرف بطريقة تقلل من خطر الاحتكاك.

هذا الأمر صحيح بشكل خاص عندما يتم تنظيم المسيرة من قبل أحزاب أو مؤسسات تابعة لها ذات طابع حزبي، سواء كانت قطرية أو بلدية. يُتوقع منهم إظهار روح القيادة والتشجيع على حل النزاعات والصراعات المحيطة بمسيرات الطرق من خلال الحوار وإرساء التفاهم.

في غضون ذلك، عندما يتم تحديد مثل هذه المسيرات في مدينة مختلطة، يجب جمع الأطراف المعنية ب بتنظيم المسيرة،البلدية والشرطة ويجب وضع اتفاقيات لضمان عدم احداث توترات عن قصد من خلال المسيرة. يجب أن تتضمن هذه الاتفاقيات ، الموضوعات التالية:

- منع المسيرة من المرور بالأحياء المختلطة وكذلك الأحياء العربية (في حالة مسيرة الأعلام اليهودية) أو في الأحياء اليهودية (في حالة مسيرة الأعلام الفلسطينية)
- حظر التحريض أو الإهانة أو التهديد بترانيم وأغاني ضد السكان الآخرين.
- حظر حمل المتفجرات والألعاب النارية والمفرقعات. في بعض الحالات التي لها قيمة رمزية / ثقافية (مثل المشاعل في عيد الانوار لدى اليهود)، يجب اتخاذ القرار أكثر بحساسية تأخذ بعين الاعتبار المتظاهرين واحتياجاتهم من جهة، وكذلك السكان الآخرين واحتياجاتهم من جهة أخرى.

الاتفاقات التي تم التوصل إليها، وكذلك القيود المفروضة على المسيرة، يجب أن تكون معلنة وشفافة لعامة الناس من أجل منع السلوك الذي لا يتوافق مع هذه الاتفاقيات.

✚ في الحالات التي توجد فيها معارضة أو قلق معروف لدى مجموعات من سكان المدينة بشأن المسيرة، يجب على البلدية عقد اجتماع مع ممثلي هذه المجموعات والتفكير في سبل التعامل مع القلق المثار.

✚ يجب على منظمي المسيرة إبلاغ أهدافها للجمهور بطريقة توضح أن المسيرة لا تهدف الى التحريض أو التهديد للسكان الآخرين.

✚ مثلما يحتفظ المتظاهرون بالحق في التجمع والمسيرة، كذلك تحتفظ المجموعات الأخرى بالحق في الاحتجاج على المسيرة عندما تعارض رسائل المسيرة. على هذا الاحتجاج، يجب أن يتم وفق القانون ودون اللجوء إلى العنف من أي نوع. بقدر ما هو معروف عن الجماعات التي تريد الاحتجاج على المسيرة - يجب على الشرطة والبلدية عقد اجتماع مع ممثلي هذه المجموعات وتوضيح قواعد تنظيم مثل هذا الاحتجاجات.